

Wyszukiwanie cyfrowych zasobów edukacyjnych

Niniejszy materiał jest poradnikiem dla poszukujących sieciowych zasobów edukacyjnych i zawiera:

1. sposoby efektywnego wyszukiwania cyfrowych materiałów edukacyjnych, w tym zasobów otwartych,
2. wykazy rekomendowanych, wartościowych miejsc udostępniania otwartych zasobów edukacyjnych,
3. wskazówki korzystania z kanałów RSS – jak być zawsze na bieżąco?
4. wykaz wybranych narzędzi do zarządzania przydatnymi linkami.

Zacznijmy od definicji:

otwarte zasoby edukacyjne OZE, otwarte materiały edukacyjne (*Open Educational Resources, OER*) to obiekty w formie cyfrowej (materiały do zajęć, podręczniki, scenariusze lekcji, testy, moduły szkoleniowe, kursy, pokazy, symulacje, gry, oprogramowanie itp.), służące do nauczania, uczenia się i badań:

- są w wolnym dostępie (udostępniane w Internecie na zasadzie wolnej licencji);
- można je powtórnie wykorzystać (zasada ponownego użycia);
- można je zmieniać i przekształcać, adaptować do swoich potrzeb (zasada ponownej redakcji);
- można je łączyć z innymi utworami (zasada łączenia lub modyfikacji);
- można je przekazać do użytku innym - wersję oryginalną, jak i zmienioną (zasada przetwarzania).

Źródła:

- http://www.ebib.info/2009/101/a.php?gurell_connolly_wiley
- http://pl.wikipedia.org/wiki/Otwarte_Zasoby_Edukacyjne
- OECD <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/browseit/9607041E.PDF>
- Koalicja Otwartej Edukacji <http://koed.org.pl/>
- Kapsztadzka Deklaracja Otwartej Edukacji <http://www.capetowndeclaration.org/translations/polish-translation>

Otwarte zasoby edukacyjne są udostępniane w Internecie na wolnych licencjach, głównie **Creative Commons** - więcej:

- Hofmokl, J., Tarkowski, A. Creative Commons, innowacje w systemie prawa autorskiego i rozwój wolnej kultury. Biuletyn EBIB Nr 3/2005 (64) http://ebib.oss.wroc.pl/2005/64/hofmokl_tarkowski.php.
- Materiały CC <http://creativecommons.pl/materialy/>, w tym filmy i kolorowa ulotka

Niniejszy materiał skupia się na cyfrowych zasobach edukacyjnych - w tym pojęciu mieszczą się otwarte zasoby edukacyjne (zwane dalej OZE), ale również dostępne bezpłatnie w sieci, wartościowe materiały przydatne dla edukacji, ale niekoniecznie na licencji CC.

Spis treści:

1. Wyszukiwanie	2
1.1. Wyszukiwarki ogólne	2
1.2. Wyszukiwarki specjalistyczne, multiwyszukiwarki	2
1.3. Wyszukiwanie specjalnych typów zasobów, np. grafiki, audio, wideo	3
1.4. Serwisy społecznościowe OZE	3
1.5. Repozytoria materiałów edukacyjnych	4
1.6. Repozytoria naukowe Open Access	5
1.7. Repozytoria ogólne, biblioteki cyfrowe, wolne podręczniki i lektury, encyklopedie	5
2. Przeglądanie specjalistycznych serwisów, subskrypcja aktualności	6
2.1. Wprowadzenie, RSS – jak być stale na bieżąco?	6
2.2. Witryny organizacji i projektów	6
2.3. Portale tematyczne, czasopisma, zbiory linków	7
2.4. Blogi tematyczne, wyszukiwarki blogów	8
3. Serwisy do zarządzania linkami	8
4. Kilka ciekawych adresów na zakończenie	8

1. Wyszukiwanie

Wpisując w wyszukiwarce Google pytanie *open educational resources* otrzymujemy ok. 604 000 rezultatów, na pytanie *otwarte zasoby edukacyjne* - ok. 260 000. Jak z tego „morza” wydobyć te wartościowe, te o które nam chodzi w danej chwili? Do tego każdy ze znalezionych serwisów trzeba ocenić i sprawdzić czy rzeczywiście publikowane materiały są „otwarte”, tzn. z wyraźnie zaznaczoną licencją na wykorzystanie.

1.1. Wyszukiwarki ogólne

Korzystając z wyszukiwarek ogólnych przy poszukiwaniu OZE, pamiętajmy o kilku ważnych zasadach:

- najważniejszy jest właściwy dobór słów i wyrażań, synonimów, terminów bliskoznacznych, pokrewnych, węższych i szerszych, odpowiedników angielskich
- nie przestawajmy na jednym zestawie pytań – dodawajmy inne, zamieniamy
- pamiętajmy, że każda wyszukiwarka stosuje własne zasady, ale prawie wszystkie pozwalają na używanie operatorów logicznych (AND, OR, NOT) i innych symboli (np. „” dla poszukiwania fraz, +, - itp.)
- na zakończenie niezbędna jest selekcja i ocena rezultatów wyszukiwania
- ważne - żadna z wyszukiwarek nie indeksuje całego Internetu!

Specjalne funkcje w formularzach zaawansowanych wyszukiwarek ogólnych

Wszystkie w/w techniki oraz wiele innych, bardzo przydatnych znajdziemy w formularzach zaawansowanych wyszukiwarek ogólnych, np. możliwość ograniczenia rezultatów do plików PPT albo w określonych językach. Szukając otwartych zasobów edukacyjnych warto skorzystać z opcji umożliwiających wyszukanie zasobów publikowanych na wolnych licencjach, np.

- **Google** - formularz zaawansowany http://www.google.com/advanced_search?hl=pl – opcja **Prawa użytkownika**: do darmowego użytku i rozpowszechniania, darmowe nawet do komercyjnego użytku, darmowe do użytku lub modyfikacji, darmowe do użytku lub modyfikacji (włączając witryny komercyjne).
- **Yahoo!** - formularz zaawansowany <http://search.yahoo.com/web/advanced> - opcja **Creative Commons Search BETA**: Search only for Creative Commons licensed content, Find content I can use for commercial purposes, Find content I can modify, adapt, or build upon.

1.2. Wyszukiwarki specjalistyczne, multiwyszukiwarki

Szukanie otwartych zasobów edukacyjnych (OZE) przy pomocy wyszukiwarek ogólnych zawsze niesie ryzyko odnalezienia masy informacji zbędnych - nie na temat, niskiej jakości. Lepszym rozwiązaniem jest korzystanie z wyspecjalizowanych narzędzi pozwalających na przeszukiwanie wyłącznie OZE, zintegrowane wyszukiwanie w różnych serwisach OZE. Zasięg tych narzędzi jest różny, poziom zaawansowania również - wiele jest jeszcze w fazie eksperymentu. Stanowią jednak dobry punkt startowy przy poszukiwaniach. Należy przedtem zapoznać się z możliwościami wyszukiwania zaawansowanego i odpowiednio dobierać kryteria wyszukiwawcze, np. wg języka, kraju, typu materiałów czy poziomu kształcenia.

ADRIANE Finder <http://ariadne.cs.kuleuven.be/AriadneFinder/> - multiwyszukiwarka materiałów edukacyjnych z najważniejszych repozytoriów (wersja eksperymentalna).

DiscoverEd <http://discovered.creativecommons.org/search/> - multiwyszukiwarka otwartych zasobów edukacyjnych; projekt ccLearn w fazie eksperymentalnej; przeszukuje m.in. zasoby: OER Commons, Connexions, the Open Courseware Consortium (OCWC), the National Science Digital Library (NSDL).

OER Commons <http://www.oercommons.org/> - bezpłatny dostęp do materiałów edukacyjnych tworzonych przez nauczycieli z całego świata; rozbudowane wyszukiwanie zaawansowane!!! Oferuje też **Google custom search** - http://gsapi.oercommons.org/OER_Google_Search - dodatkową wyszukiwarkę ponad 100 serwisów edukacyjnych.

OpenCourseWare Finder <http://ocwfinder.com/> - wersja beta projektu Uniwersytetu Stanowego w Utah; wyszukiwarka i lista kursów ze znanych serwisów OZE, uporządkowana wg słów kluczowych.

Search Creative Commons <http://search.creativecommons.org/> - serwis oferuje wyszukiwanie źródeł na licencji CC w Google, Google Image, Yahoo, Flickr, blip.tv, jamendo, SpinXpress; przeglądając rezultaty zawsze trzeba się upewnić czy witryna/publikacja jest rzeczywiście oparta na CC.

1.3. Wyszukiwanie specjalnych typów zasobów, np. grafiki, audio, wideo

Poszukującym wyłącznie materiałów multimedialnych polecamy:

- skorzystać ze specjalnych opcji wyszukiwarek ogólnych, np.:
Google grafika <http://images.google.pl/> - w wyszukiwaniu zaawansowanym opcja „Prawa używania”.
Yahoo! Advanced Image Search <http://images.search.yahoo.com/images/advanced> - opcja Creative Commons License.
Google Video <http://video.google.pl/>
Netsprint grafika <http://www.netsprint.pl/serwis/pictures>
- zajrzeć do wymienionych wyżej specjalistycznych multiwyszukiwarek i poszukać opcji „typ zasobu”
- zajrzeć do opisanych niżej repozytoriów i poszukać odpowiednich kolekcji, np. w Internet Archive czy OAlster
- skorzystać z ogólnych serwisów gromadzących materiały multimedialne, tworzone przez użytkowników: zdjęcia, pliki wideo, prezentacje, zawierających bogate kolekcje materiałów edukacyjnych, w tym dostępnych na wolnych licencjach, np.:
Blip.tv <http://blip.tv/> – serwis umożliwiający zamieszczanie filmów, videocastów i większych cyklicznych audycji internetowych, w tym część na wolnych licencjach. Filmy można pobierać na dysk w wybranym formacie. Większe programy mają swoje podstrony, np. Koalicja Otwartej Edukacji <http://koed.blip.tv/>.
ccMixer <http://ccmixter.org/> - społeczność zgromadzona wokół remiksów, „sampli” i dźwięków na licencji Creative Commons.
Flickr <http://www.flickr.com/> - serwis do gromadzenia i udostępniania online zdjęć, z których część jest na licencji CC. Można ich szukać w serwisie Creative Commons <http://www.flickr.com/creativecommons/> albo w zaawansowanym wyszukiwaniu zaznaczyć „Only search within Creative Commons-licensed content”.
FreeSheetMusic <http://www.freesheetmusic.net> - zapisy nutowe muzyki w wolnym dostępie, w różnych formatach: PDF, GIF, JPEG i in.; uporządkowane według gatunków, instrumentów oraz kompozytorów.
Freesound Project <http://www.freesound.org/> - baza danych plików dźwiękowych (nie muzycznych!) opartych na licencji CC.
Jamendo <http://www.jamendo.com/en/> - serwis publikujący muzykę na licencjach Creative Commons.
LibriVox <http://librivox.org/> - repozytorium audiobooków oferuje nagrane przez wolontariuszy książki z domeny publicznej.
YouTube <http://www.youtube.com/> - serwis wymiany filmów wideo; filmy można wyszukiwać wg haseł oraz przeglądać wg kategorii, np. Edukacja – YouTube Edu <http://www.youtube.com/edu>.
Wikimedia Commons http://commons.wikimedia.org/wiki/Main_Page - repozytorium ponad 5 mln ilustracji, zdjęć i plików multimedialnych do bezpłatnego wykorzystania.
- skorzystać ze specjalistycznych wyszukiwarek, kolekcji multimedii edukacyjnych, np.:
Academic Earth <http://academicearth.org/> - wykłady multimedialne z czołowych uniwersytetów.
ResearchChannel <http://www.researchchannel.org/prog/> - kanał naukowy przekazujący informacje, wykłady video o charakterze naukowym; w bazie ponad 3,5 tys. materiałów pogrupowanych wg dziedzin.
TeacherTube <http://www.teachertube.com/index.php> - serwis do zamieszczania i dzielenia się materiałami instruktażowymi, głównie video.
Videolectures.net <http://videolectures.net/> - kolekcja wykładów, tutoriali, warsztatów z różnych dziedzin.
World Lecture Project <http://www.world-lecture-project.org/> - katalog i wyszukiwarka wykładów w formie audio/video, z całego świata, z różnych dziedzin. Zarejestrowani użytkownicy mogą dodawać materiały i edytować opisy wykładów.

1.4. Wyszukiwanie w serwisach społecznościowych cyfrowych zasobów edukacyjnych

Serwis społecznościowy to wg Wikipedii „rodzaj interaktywnych stron WWW, które są współtworzone przez sieci społeczne osób podzielających wspólne zainteresowania lub chcących poznać zainteresowania innych”. Serwisom takim zazwyczaj towarzyszy wyszukiwarka – możemy zatem w nich również poszukiwać interesujących cyfrowych zasobów edukacyjnych. Ale możemy też sami je zasilać własnymi materiałami. Wśród serwisów tego typu mamy ogólne, np. wymieniony wyżej YouTube czy Flickr. Mamy też takie, które są nastawione na współtworzenie i współdzielenie treści edukacyjnych:

Connexions <http://www.cnx.org/> - serwis społecznościowy umożliwiający tworzenie i dzielenie się treściami naukowymi w różnych językach, na licencji Creative Commons „Uznanie autorstwa”. Materiały są zorganizowane w małych modułach lub całych kursach (ok. 15 tys. modułów w ok. 900 kolekcjach). Serwis daje też możliwość komunikacji i współpracy między twórcami zasobów.

Curriki <http://www.curriki.org/> - społeczność nauczycieli, uczniów i ekspertów edukacji współpracujących w technologii wiki w tworzeniu i otwartym rozpowszechnianiu materiałów edukacyjnych. Przeglądanie i wyszukiwanie materiałów wg tematu, formatu (tekst, audio, wideo itp.), języka, poziomu kształcenia.

Learning Resource Exchange (LRE) <http://lre.eun.org/> - serwis wymiany cyfrowych zasobów edukacyjnych z różnych krajów. Materiały można adaptować do swoich potrzeb oraz przekazywać dalej. Zasoby dostarczane są przez 31 ministerstw edukacji i stowarzyszonych partnerów z Unii Europejskiej <http://lreforschools.eun.org/LRE-Portal/Index.iface>.

LeMill <http://lemill.net/> - międzynarodowy portal edukacyjny i serwis społecznościowy dający nauczycielom narzędzia do tworzenia zasobów dydaktycznych oraz umożliwiający wyszukiwanie i wymianę informacji. Każdy może wykorzystać zamieszczone na platformie materiały. LeMill składa się z czterech podstawowych modułów: zasoby, metody, narzędzia i społeczność. Platforma LeMill obsługuje 13 języków - w tym język polski.

Scribd <http://www.scribd.com/> - serwis społecznościowy do publikowania i rozpowszechniania różnego rodzaju materiałów i publikacji, posegregowanych wg wielu kategorii, m.in. School Work, Research.

Slideshare <http://www.slideshare.net/> - serwis społecznościowy do zamieszczania i komentowania prezentacji, dokumentów, plików PDF.

WikiEducator <http://www.wikieducator.org/> - projekt edukacyjny Commonwealth of Learning ukierunkowany na stworzenie do 2015 roku modelu otwartej edukacji. Celem projektu jest m.in. tworzenie otwartych, darmowych materiałów edukacyjnych, podręczników, kursów dla szkół różnych typów i edukacji nieformalnej. Serwis zawiera kolekcję materiałów (Content) pogrupowanych wg poziomów i celów kształcenia.

Wikiversity <http://en.wikiversity.org/wiki/Wikiversity> - projekt Wikimedia poświęcony przedsięwzięciom i zasobom edukacyjnym różnych typów, na wszystkich poziomach kształcenia. Każdy może edytować materiały

1.5. Repozytoria materiałów edukacyjnych

Różne organizacje, instytucje, osoby tworzą (indywidualnie lub wspólnie) repozytoria edukacyjne dla różnych dziedzin wiedzy, różnych grup wiekowych, różnych celów. Zawierają one głównie obiekty elearning, tzw. obiekty wiedzy (learning object), materiały edukacyjne i wyniki prac badawczych. Każde z tych repozytoriów (baz danych) posiada własny interfejs wyszukiwawczy. Zasoby niektórych z nich są przeszukiwane przez specjalistyczne multiwyszukiwarki opisane w p. 1.2.

Edux.pl <http://www.edukacja.edux.pl/> - publikacje nauczycieli.

ERIC Collection <http://eric.ed.gov/> - opisy bibliograficzne i/lub pełne teksty literatury z zakresu edukacji.

eThemes - <http://www.emints.org/ethemes/> - ponad 2,5 tys. kolekcji linków do aktualnych stron internetowych pogrupowanych wg tematów lekcji i poziomów edukacji; przydatne dla nauczycieli, rodziców i uczniów; tworzone przez pracowników i studentów University of Missouri College of Education.

GEM Gateway to Educational Materials <http://www.thegateway.org/> - wyszukiwanie i przeglądanie wg dziedzin, typów i poziomu ponad 5 tys. zasobów edukacyjnych (wymagana rejestracja).

ItrainOnline <http://www.itrainonline.org> - zbiór materiałów edukacyjnych, głównie z zakresu komputeryzacji i Internetu, na otwartych licencjach, w wielu językach.

MERLOT (Multimedia Educational Resources for Learning and Online Teaching) <http://www.merlot.org/merlot/index.htm> – serwis uniwersytetu stanowego Kalifornii, gromadzący zasoby do samokształcenia i nauczania na różnych licencjach (ponad 22 tys. obiektów).

MIT Open Courseware <http://ocw.mit.edu/> - inicjatywa Massachusetts Institute of Technology polegająca na upublicznieniu cyfrowych materiałów szkoleniowych (ponad 1900 kursów, zarejestrowanych na video wykładów uniwersyteckich, itp.) MIT w Internecie, do swobodnego wykorzystania i modyfikacji dla wykładowców, studentów i osób podejmujących samokształcenie na całym świecie.

Open CourseWare Consortium (OCWC) <http://www.ocwconsortium.org/> - inicjatywa powstała na bazie MIT Open Courseware; konsorcjum zrzeszające ponad 200 szkół wyższych i organizacji naukowych z całego świata, które udostępnia materiały edukacyjne organizacji członkowskich.

Open Learn <http://openlearn.open.ac.uk/> - repozytorium materiałów wykorzystywanych podczas kursów na brytyjskim Open University (kształcenie na odległość) i wiele innych przydatnych treści, pogrupowanych

tematycznie, opisanych i ocenionych. W LabSpace <http://labspace.open.ac.uk/> można współtworzyć zasoby, wolno je modyfikować i używać ponownie.

PRIMO <http://www.ala.org/apps/prim/public/search.cfm> - baza recenzowanych materiałów szkoleniowych tworzonych przez bibliotekarzy w celu kształcenia w zakresie wyszukiwania informacji sieciowej. Projekt American Library Association.

Qedoc http://www.qedoc.org/en/index.php?title=Main_Page – zasoby interaktywne i quizy.

Scholaris - Internetowe Centrum Zasobów Edukacyjnych MEN <http://www.scholaris.pl/> - materiały edukacyjne pogrupowane wg przedmiotów, poziomu kształcenia i rodzaju zasobów; projekt realizowany w ramach europejskiego CALIBRATE (zob. dalej w dziale Projekty).

1.6. Repozytoria naukowe Open Access

Repozytoria OA to otwarte to archiwa cyfrowe tworzone zazwyczaj przez instytucje naukowe. Materiały do nich gromadzi się na zasadzie autoarchiwizacji (ang. self-archiving), polegającej na deponowaniu dokumentu przez autora. W repozytoriach są przechowywane np. cyfrowe artykuły (preprinty i postprinty), referaty i prezentacje z konferencji, raporty techniczne, rozprawy doktorskie, materiały szkoleniowe. Repozytoria dzielimy na: instytucjonalne (publikowany i niepublikowany dorobek naukowy instytucji) oraz dziedzinowe (dokumenty z jednej/kliki dziedzin wiedzy, bez względu na miejsce ich opracowania).

Przykłady repozytoriów dziedzinowych:

arXiv <http://arxiv.org/> - fizyka, matematyka, statystyka, informatyka, biologia molekularna

CogPrints <http://cogprints.org/> - nauki medyczne, lingwistyka, filozofia, teoria poznania, informatyka

RePEc <http://repec.org/> - nauki ekonomiczne

CERN Document Server (CDS) <http://cdsweb.cern.ch/> - nauki ścisłe i techniczne

E-LIS <http://eprints.rclis.org/> - bibliotekoznawstwo i informacja naukowa

Wykazy repozytoriów:

OpenDOAR the Directory of Open Access Repositories <http://www.opendoar.org/>

ROAR Registry of Open Access Repositories <http://roar.eprints.org/>

Multiwyszukiwarki zasobów OA:

OAster <http://www.oaister.org/> - wyszukiwarka dokumentów elektronicznych (książek, artykułów, plików audio i video, grafiki itp.); ponad 23 mln rekordów z 1139 kolekcji.

ScientificCommons <http://en.scientificcommons.org/> - multiwyszukiwarka naukowa indeksująca metadane i treść publikacji (ok. 30 mln z 1147 repozytoriów).

BASE <http://www.base-search.net/> – zintegrowana wyszukiwarka Uniwersytetu w Bielefeld, przeszukująca ponad 1300 serwisów, w tym repozytoriów OA (ponad 21 mln dokumentów).

1.7. Repozytoria ogólne, biblioteki cyfrowe, wolne podręczniki i lektury, encyklopedie

Czytamy Słuchając <http://czytamysluchajac.pl/> - „profesjonalne nagrania tekstów literackich ze zbiorów szkolnej biblioteki internetowej Wolne Lektury. Nagrania dostępne są na wolnej licencji Creative Commons Uznanie autorstwa”.

E-books on the Web <http://libweb.lib.buffalo.edu/ft/EBooks.html> - wyszukiwarka e-booków (nie wszystkie na wolnych licencjach) dostępnych w takich serwisach jak, np.: Google Book Search, Internet Text Archive, Universal Digital Library, Open Library, Manybooks.net, Amazon.com.

Federacja Bibliotek Cyfrowych <http://fbc.pionier.net.pl/owoc> - serwis umożliwiający jednoczesne przeszukiwanie opisów publikacji dostępnych w polskich bibliotekach cyfrowych, które udostępniają swoje dane FBC. W bazie dostępnych jest ponad 280 tys. publikacji z 40 bibliotek cyfrowych i repozytoriów.

Internet Archive <http://www.archive.org/> - archiwum internetowe dla naukowców, głównie historyków, oferujące darmowy dostęp do kolekcji różnych zasobów multimedialnych (filmów, plików audio, nagrań muzycznych, książek) w sieci oraz dawnych wersji stron WWW z całego świata (Wayback Machine).

Intratext <http://www.intratext.com/> - teksty z zakresu religii, filozofii, literatury i pozycje naukowe dostępne w 40 językach (w tym ok. 200 tekstów polskich).

Polska Biblioteka Internetowa <http://www.pbi.edu.pl/> - jak podano na stronie „PBI podstawą budowy zasobów edukacyjnych, naukowych i kulturalnych Internetu”.

Projekt Gutenberg http://www.gutenberg.org/wiki/Main_Page - jeden z najstarszych otwartych projektów gromadzących teksty książek (głównie literatura piękna), dostępne za darmo w domenie publicznej.

Publikacje Edukacyjne <http://www.publikacje.edu.pl/> - „internetowe wydawnictwo, poświęcone tematyce szeroko rozumianej edukacji. Serwis opiera się na zasadach otwartości - korzystanie z zasobów serwisu jest bezpośrednie (nie wymaga logowania)”.

Textbook Revolution <http://textbookrevolution.org/> - zasoby edukacyjne różnego rodzaju, głównie podręczniki w PDF albo jako e-booki, przeznaczone przede wszystkim dla studentów. Dostępne przeglądanie katalogu wg dziedzin albo rodzaju licencji.

Wikibooks <http://pl.wikibooks.org> - biblioteka wolnych podręczników, które każdy może redagować.

Wikipedia http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page - encyklopedia w kilku językach, którą każdy może edytować .

Wolnelektury.pl <http://www.wolnelektury.pl/> - „projekt realizowany przez Fundację Nowoczesna Polska. Działa od 2007 roku i udostępnia w swoich zbiorach lektury szkolne, które są zalecane do użytku przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i które trafiły już do domeny publicznej.”

Wolne Podręczniki www.wolnepodreczniki.pl „to materiały edukacyjne przygotowywane przez nauczycieli i dostosowane do potrzeb czasów cyfrowej rewolucji. Wszystkie te materiały dostępne są za darmo, a na dodatek dzięki udostępnieniu na wolnej licencji można je bez przeszkód zmieniać i wykorzystywać do własnych potrzeb.”

2. Przeglądanie specjalistycznych serwisów, subskrypcja aktualności

2.1. Wprowadzenie, RSS – jak być stale na bieżąco?

Skuteczną metodą docierania do źródeł o gwarantowanej jakości jest „wertowanie” uznanych w danej dziedzinie zasobów czyli nawigowanie po sieci, podobnie jak postępujemy z bibliografiami załącznikowymi w uznanych źródłach drukowanych. Szczególnie przydatne będą witryny kluczowych organizacji i projektów, portale tematyczne czy zbiory recenzowanych linków. Coraz bardziej godne uwagi stają się blogi tematyczne tworzone przez specjalistów z danych dziedzin. Znajdziemy w nich wiele cennych odnośników do wartościowych źródeł.

Ponieważ omawianych tu serwisów jest sporo i trudno byłoby przeglądać je wszystkie na bieżąco w poszukiwaniu nowości, warto skorzystać z **kanałów RSS**, o ile są dostępne. Dotyczy to również repozytoriów, baz danych i innych witryn, bowiem RSS jest metodą rozpowszechniania treści publikowanych w często zmieniających się serwisach internetowych, głównie aktualnościach, gazetach, blogach, repozytoriach, bibliotekach cyfrowych, itp. Funkcję RSS oferuje np. Federacja Bibliotek Cyfrowych, EBIB i wiele innych. Z punktu widzenia użytkownika sieci RSS eliminuje konieczność codziennego przeglądania wielkiej liczby witryn i szukania informacji, a więc bardzo oszczędza czas.

Jak czytać na bieżąco te wszystkie nowości „na raz”? Warunkiem jest funkcjonowanie kanału RSS w danym serwisie. Informacje - zwykle w formie linkowanych nagłówków - odbieramy w specjalnych programach - **czytnikach kanałów RSS**. Programy te są dostępne bezpłatnie w sieci i wymagają instalowania na swoim komputerze bądź korzystania z mechanizmów w przeglądarkach (np. Mozilla Firefox). Wtedy jednak możemy czytać wiadomości tylko z tego danego komputera. Dużo wygodniejsze jest skorzystanie z jednego z sieciowych agregatorów RSS, z których można korzystać z jakiegokolwiek komputera. Jednym z takich programów jest Bloglines <http://www.bloglines.com/>. Wystarczy założyć bezpłatnie konto, dodawać sukcesywnie kanały ulubionych serwisów i czytać "wszystko w jednym". Skąd brać te kanały? Na stronie interesującego nas serwisu należy szukać ikonek, np. czy , kliknąć i skopiować adres URL. Po dodaniu przydatnych kanałów do swojej listy można obserwować pojawiające się nowości.

2.2. Witryny organizacji i projektów

Calibrate - http://calibrate.men.gov.pl/calibrate_c.html - projekt UE realizowany przez 18 ministerstw edukacji i inne instytucje (w tym 2 polskie), którego celem jest obsługa wspólnego wykorzystywania i wymiany cyfrowych zasobów edukacyjnych w szkołach. W ramach projektu działa Portal *Learning Resources for Schools* <http://lreforschools.eun.org/LRE-Portal/Index.iface>, gdzie znajdują się materiały dydaktyczne z różnych krajów. Dostawcą polskich materiałów jest opisany wyżej Scholaris <http://www.scholaris.pl/>.

Creative Commons Learning <http://learn.creativecommons.org/> - oddział Creative Commons wspierający otwarte nauczanie i otwarte zasoby edukacyjne. W serwisie bogaty wykaz OZE (publikacje, artykuły, wywiady, prezentacje, blogi, strony informacyjne i inne) oraz wyszukiwarka zasobów tworzonych na licencji CC.

Federacja Inicjatyw Oświatowych <http://www.fio.org.pl/> - związek stowarzyszeń i fundacji, których celem jest wspieranie aktywności obywatelskiej i przemian w oświacie. Działa przede wszystkim na rzecz środowisk wiejskich.

Fundacja Nowoczesna Polska <http://www.nowoczesnapolska.org.pl/> - realizuje m.in. projekty: Wolne Podręczniki, Wolne Lektury, Czytamy Słuchając.

Instytut Nowoczesnej Edukacji <http://www.instytut-edukacja.pl/> - czasopismo „Awangarda w Edukacji”, multimedia itp.

Koalicja Otwartej Edukacji <http://koed.org.pl/> - porozumienie organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze edukacji, nauki i kultury. Jego celem jest budowanie, promocja i aktywizm na rzecz otwartych zasobów edukacyjnych. KOE założyli:

- Fundacja Nowoczesna Polska
- Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego / Creative Commons Polska
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
- Stowarzyszenie Wikimedia Polska

2.3. Portale tematyczne, czasopisma, wykazy linków

Biblioteka w Szkole <http://www.bibliotekaw Szkole.pl/> - miesięcznik i serwis nauczycieli bibliotekarzy, w tym „O eBookach w Internecie” - imponujący wykaz kilkudziesięciu witryn (linki + opisy).

ccLearn <http://learn.creativecommons.org/> - agregator treści OZE, prowadzony przez Creative Commons.

Educator's Reference Desk <http://www.eduref.org/>

Resource Collection – linki do ponad 3 tys. źródeł (witryn internetowych, portali organizacji edukacyjnych oraz list dyskusyjnych) na różne tematy z zakresu edukacji.

Lesson Plans – scenariusze lekcji (nauczyciele z USA).

Eduinfo.pl - <http://www.eduinfo.pl/> – w portalu m.in. Baza Scenariuszy dla Nauczycieli.

Edukacja i Dialog czasopismo liderów edukacji <http://www.eid.edu.pl/>

Edukacyjne zasoby Internetu <http://www.dbp.wroc.pl/linki/index.php> - baza edukacyjnych zasobów polskiego Internetu; wykaz linków i opisów witryn pogrupowanych wg tematów.

EDUNews.PL <http://www.edunews.pl/index.php> - „portal jest medium edukacyjnym, którego celem jest promocja idei edukacji przez całe życie oraz nowoczesnych programów i narzędzi edukacji społecznej”.

e-mentor <http://www.e-mentor.edu.pl/> - internetowe i drukowane czasopismo nt. e-edukacji, zarządzania wiedzą, e-biznesu, kształcenia ustawicznego.

enauczanie.com <http://www.enauczanie.com/> - Web 2.0 w edukacji. Edukacja w Web 2.0

Interkl@sa <http://www.interklasa.pl/portal/index/strony> - Polski Portal Edukacyjny

KSIĄŻKI ELEKTRONICZNE - http://www.bu.uni.wroc.pl/ezrod/ksiazki/index.html#bez_ograniczen wykaz linków do książek online dostępnych bez ograniczeń (oprac. BUWr)

Learning Objects.net <http://www.learning-objects.net/index.php> - serwis gromadzący linki do OZE (ponad 300 aktualizowanych linków z opk. 150 kategorii); możliwość wyszukiwania.

Lechosław W. Hojnacki <http://www.hojnacki.net/> - serwis nt. społecznego Internetu, Web 2.0 i edukacji.

Literka.pl <http://literka.pl/> - portal edukacyjny: konspekty lekcji, scenariusze, testy i konkursy, inne materiały.

OER useful resources/Repositories <http://oerwiki.iiep-unesco.org/index.php?title=Repositories>

Profesor.pl <http://www.profesor.pl/index.php> - serwis edukacyjny dla nauczycieli, uczniów i wszystkich uczących się. „Naszym atutem jest imponująca baza materiałów edukacyjnych - w tej chwili 19322 artykułów. Profesor.pl to łatwy dostęp do ważnych informacji i materiałów oraz możliwość dyskusji na tematy związane z edukacją”.

Wioska.net <http://www.wioska.net/index.php> - Codziennie nowe informacje nt. e-edukacji.

Wirtualny Pilot (Nauka) <http://wirtualnypilot.umcs.lublin.pl/index.html> - kilkadziesiąt linków do multimedialnych serwisów edukacyjnych w Polsce i na świecie.

2.4. Blogi tematyczne, wyszukiwarki blogów

Blogfrog <http://blogfrog.pl/> - wyszukiwarka postów z polskich blogów.

Edukacja przyszłości Witold Kołodziejczyk <http://edukacjaprzyszlosci.blogspot.com/> - blog dedykowany liderom edukacji przyszłości.

Elearning blog <http://elearning-20.blogspot.com/> - dyskusje na temat szkoleń elektronicznych, zdalnej edukacji, platform elearningowych i projektów, które mogą je wspomagać.

Media Cafe Polska <http://mediacafepl.blogspot.com/> - blog Krzysztofa Urbanowicza o mediach, dziennikarstwie, internecie i Web 2.0.

OER Blogs <http://oerblogs.org/> - agregator blogów z zakresu otwartych zasobów edukacyjnych i OA.

Otwarta nauka <http://otwartanauka.pl/> - blog o Open Access (ICM UW).

Press Cafe <http://presscafe.eu/> – edukacja medialna i dziennikarstwo (dr Piotr Drzewiecki).

Technorati <http://www.technorati.com/> - ogólnosiwiatowa wyszukiwarka blogów i zapisów z blogów.

Teraz Edukacja <http://www.edunews-pl.blogspot.com/> - blog o nowoczesnej edukacji Edunews.pl.

3. Serwisy do zarządzania linkami

Dobrym sposobem na porządkowanie własnych zakładek - nie tylko ze swojego komputera! - jest korzystanie z darmowych **serwisów społecznościowych do zarządzania linkami**, pozwalających na gromadzenie, opisywanie i kategoryzację linków do swoich ulubionych stron www. Dodatkową możliwością – poza dodawaniem i grupowaniem ulubionych linków – jest korzystanie z zasobów linków innych użytkowników. Są to zatem doskonałe źródła do wyszukiwania informacji nt. zasobów edukacyjnych - informacji, które inni użytkownicy „wykopali” w sieci i uznali za godne polecenia. Zob. np. rezultaty wyszukiwania terminu *open educational resources* w del.icio.us <http://del.icio.us/> albo *zasoby edukacyjne* w Wykop <http://www.wykop.pl/>.

Bibsonomy <http://www.bibsonomy.org/>

CiteULike <http://www.citeulike.org/>

Connotea <http://www.connotea.org/>

del.icio.us <http://del.icio.us/>

Digg <http://digg.com/>

Elefanta <http://www.elefanta.pl/>

Linkologia <http://www.linkologia.pl/>

Wykop <http://www.wykop.pl/>

węzelki.pl - <http://www.wezelki.pl/>

4. Kilka ciekawych adresów na zakończenie

Brytyjski instytut Centre for Learning and Performance Technologies (CLPT) opracowuje na bieżąco aktualizowane:

- Top 100 Tools for Learning 2009 <http://www.c4lpt.co.uk/recommended/> - ranking 100 najważniejszych narzędzi edukacyjnych, opracowywany przez ponad 200 ekspertów. 4 października 2009 r. na pierwszych miejscach plasowały się: Twitter, Delicious, Google Leader, YouTube, Google Docs, Slideshare, Wordpress, Skype, Google Serach, Firefox.
- Directory of Learning Tools <http://www.c4lpt.co.uk/Directory/> - linki do sieciowych narzędzi edukacyjnych w 25 kategoriach, m.in: przeglądarki, społecznościowe narzędzia zarządzania linkami, programy do tworzenia blogów i mikroblogów, czytniki RSS, programy poczty elektronicznej, czatów, programy do tworzenia prezentacji, ankiet online i wiele innych. To samo w: 25 Tools: A Toolbox for Learning Professionals 2009 <http://www.c4lpt.co.uk/25Tools/index.html>
- TOOLS DIRECTORY (Re)search Tools <http://www.c4lpt.co.uk/Directory/Tools/research.html> - linki do sieciowych narzędzi naukowych

O wyszukiwaniu otwartych zasobów edukacyjnych zob. też:

1. Tutorial: SEARCH & FIND OER. In: WikiEducator http://wikieducator.org/Open_Educational_Content/olcos/SEARCH
2. UNESCO OER Toolkit/Finding and Using Open Educational Resources http://oerwiki.iiep-unesco.org/index.php?title=UNESCO_OER_Toolkit/Finding_and_Using_Open_Educational_Resources#Searching_for_and_finding_OER

Bydgoszcz, 5 października 2009 r.